

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, főlóves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendők. A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Kiállítási levelek. — Mire való az a sok gyümölcsfaj. **Bereczki Máté**. — A méhek alanyássága kérdéséhez. **Id. Hutter Sámuel**. — Pályázati hirdetmény. — Egyleti mozgalmak: Vál. ül. 1885. május hó 28-án. — Egyveleg: Szives kérelem. Fölhívás. Mezőgazd. állapotok. Értesítés. Állami állatorvosok székhelyei. Hunyadmegyei gazd. állapotok. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Kiállítási levelek.

VII.

(G. V.) A mezőgazdasági csarnok egy része nemzetközi tárgyakkal van szánva, melyek között első sorban a svéd és norvég maggyűjtemény vonja magunkra figyelmünket. E kettős állam, mint azt már a párisi közkiállítás alkalmával tapasztaltuk, a kultúra igen magas fokon áll, mely haladásal a mezőgazdaság is nem csak lépést tart, hanem azt ugy szólván előidézte. E mérvadó befolyást nagyrészt a szerencsés éghajlati viszonyok biztosítják, mert daczára Svédország északi fekvésének a hőmérsék enyhébb és kiegyenlितtebb, mint például az ugyanoly északi szélességben fekvő grönlandi tájakon. E kedvező körülményt egyfelől a számos tó és folyó — a belvizek az egész országnak majdnem $\frac{1}{12}$ -ed részét borítják — másfelől a keleti tengerparton végig ömlő és meleg öböláramnak lehet tulajdonítani; ez hozza érlelésre a rozsot és árpát oly földrajzi vonalokon, melyeket másutt örökös hó és jég borít. Egyébként a hosszúra nyuló országban tetemes éghajlati különbségek fordulnak elő, kivált a csapadékot illetőleg, mely évi 340 és 790 millimeter között áll; az évi átlagos hő 7° C.-t meg nem halad, de — 1.5° C.-ra is lemegy; miglen a nyár átlagos melege legkevesebb ingadozást mutat, mert 12 és 16° C. között mozog. Nem hagyhatjuk említés nélkül azt sem, hogy a nyári nap ott rendkívül hosszú, a mi ismét a vegetációra hat vissza; például Svédország legészakibb pontja 60 napon és éjszakán át van a világosságnak kitéve. A talaj többnyire homok, melynek mivelhetősége az alatt lévő sziklától függ; mig-

len a tengeri üledékből fejlődött agyagföld mindenütt termékeny és jövedelmező.

Hogy az északi tájon, tehát Svédországban is termelt magféle kiváló tulajdonságokkal bír, ezt a szaktudósok már rég tudják és bizonyítják; de nehezebb ennek kielégítő magyarázatát adni. Ha specialiter a svédeknel akarunk maradni, itt a következő tényezőket lehet felsorolni: egyszer az a szakadatlan, bár mérsékelt világítás, melylyel az észak nyáron át bír továbbá — ugyan ebből folyólag — a rövid nyári éj okoztai; egyenletesebb meleg eloszlása a nap különböző szakáiban; mert a nap lementé és kelte közötti rövid időszakban sem levegő, sem talaj tetemesen ki nem hűlnek. Harmadiknak azon egyenletes nedvesítés foglal helyet, melyet a növény tenyészetének egész tartama alatt részben a lauha és meleg esőzésből, részben a vízpárákkal telt légkörből nyer. Hozzájárul mindehhez a svéd talajnak ásványi részekben való gazdagsága, melyet az értelmes gazda a mesterséges trágyaszerek alkalmazásával is gyarapít; végre szivesen ismerjük el, hogy a svéd magvak kiváló tisztasága és rendkívül kedvező csiraképessége a szakszerű kezelésnek legszebb bizonyítéka. Napról-napra nagyobb mérvet ölt a megrendelések száma és mig ezelőtt csak here és fűmagra, valamint gyökönvényekre szorítottak; most már a gabnafélékre is kiterjednek. E körülmény érdemessé teszi a svéd termények jellemzetes tulajdonságaikkal kissé behatóban foglalkozni, melyeket négy pontban lehet összefoglalni: 1. nagyszeműség és egyenletesség; 2. kiváló csirázási erő; 3. nagy tisztaság és majdnem teljes burjámentesség; végre 4. gyors fejlődés és korai érés. A mi a nagyszeműséget illeti ismeretes azon tény, hogy a csira majdnem egyenlő súlyu, akár kicsi, akár nagy legyen a szem; az utóbbiban tehát a csira több tartalékanyagra fog tatálni s így éppen tenyészetének első és kritikus szakában jól fejlődni; az így nyert előnyt pedig a növény mindvégig megtartja és fejlődésének minden phazisában és így a hozamban is érvényre juttatja.

A csirázási képességet és tisztaságot nincs miért külön hangsúlyozni; hiszen ez létfeltétele az okszerű gazdasági termelésnek; de figyelemreméltó, hogy éppen a svéd mag az, mely hogy úgy mondjuk rendkívüli csirázási erélyvel bír, mely számos átlagos kísérlet szerint 94 és 99 százalék között váltakozik. A gyors fejlődés és korai érés kivált oly vidéken lesz előnyös, hol a vegetáció rövidebb tartamu, az őszi és vele együtt a kedvezőtlen idő hamar beáll. Mindezen előnyöket a svédok is jól ismerik és magában az országban is örökös magcsere foly, a meenyiben az északi vidék látja el buzával vagy árpával a déli tájakon gazdálkodó termelőt. A kormány is minden lehetőt elkövet a nyereséges miveltési ágak emelésére; nem csak külön magkiállítások rendezésével, hanem az által is, hogy rövid időn husz magvizsgálati állomást hívott életbe. E mellett természetesen a privát tevékenység sem szünetel; számos magtermelő egyesület alakult, melynek kizárólagos célja a jó magot terjeszteni s annak előnyeit ismertetni. Igaz, hogy mindennek daczára a szántóföld Svédországban az egész területnek alig nyolczadfele százalékát teszi; de ennek évi hozama máris 150 – 180 millió forint között ingadoz és miután mind több és több talaj kerül eke alá, még igen tetemes mérvben lesz fokozható.

És már most magyarázatát nyerjük annak, hogy a svéd kormány miért szavazott meg oly jelentékeny összeget a budapesti tárlatra, miért tart itt külön szakképviselőt, miért jelent meg közel hetedfélszáz gabnamintával a buzatermő Magyarországon! Az üzleti szempont volt az, mely e szorgalmas gyakorlati népet ide vezette és korántsem az irántunk való pusztarokonszev; melyet különben kétségbe vonni nem akarunk! A svéd mezőgazdaságnak rendkívül előnyére szolgál, ha a fentjelzett magcsere állandósulást nyerne és ezért használnak fel minden alkalmat, mely e cél előmozdítására vezethet.

A svéd kiállítás dekoratív szempontból is igen jól mutatja be magát: óriási sárga-kék lobogók lengik körül a nem kevésbé nagy czimtáblát, mely első sorban magyarul, azután a honi nyelven adja tudtul, hogy ez a svéd kormánynak gyűjteményes magkiállítása. Maga a collectio csinos üvegekben foglal helyet, minden terményt két nyelvű etikett jelez; azonkívül egy minden fontos adatra kiterjedő német nyelvű katalogus is van, mely a kiállítókat egyenként sorolja elő. A magvak igen egyenletes, szép fejlettséget mutatnak, természetesen a mienktől némileg elütő alakban és színben; így például a buza valamivel halványabb és a szem hosszához aránylag inkább széles; de a meenyire megítélni lehet tömör, sulyos, jó liszttestű és így a kísérleti mag cserére mindenesetre ajánlatos. A közelebbi felvilágosításokat Wittrock stockholmi tanár és kormánybiztos, valamint helyettese Bendix Károly obleveles gazda teljes készséggel adják meg.

Norvégia féltve őrizvén állami önállóságát, a szomszédságban ugyan, de egészen külön szerepel; katalogusa 114 számot sorol elő, a kiállító nevével és lakásával; különben a szélességi fokozat és tengerfeletti magasságot kivéve, semmi adatot nem tartalmaz. E hiányt egy külön kis német röpirat kívánja pótolni, mely Norvégia gazdasági viszonyait ismerteti. Ebből ki-

tetszik, hogy ezen hegyes ország a svédokkal magtermelésben nem versenyezhet, mert bár a hozam jelentékeny, de a szántóföld kevés. Ha felemlítjük, hogy 7.1 millió hectoliter burgonya, 3.25 millió hectoliter zab és 2.25 millió hectoliter tiszta és vegyes árpa mellett csakis 100,000 hectoliter őszi buza fordul elő az évi termelésben, úgy elegendő fogalmat nyújtottunk annak megítélésére, hogy Norvégiának gazdasági súlypontja nem a szántás vetésen, hanem — a mint a röpirat is kimutatja — az okszerű állattenyésztés, kivált a tejgazdaságnak felkarolásában nyugszik.

Mire való az a sok gyümölcsfaj?

E kérdést részint gunyolódva, részint szánakozólag, nem egyszer vetik föl hazánkban, azok ellenében, a kik a fajokat gyűjtik; mert a laikusok annak sem célját, sem hasznát nem bírják felfogni.

Jelen értekezésem tárgyául készakarva választám e kérdést, hogy — a mennyire tőlem telhetik — megvilágosítsam azt; mert országos szégyennek tartom, ha akadnak még napjainkban is, a kik e kérdést fölvetik és oly hebehurgyán oldják meg, mint azt a laikusok megoldani szokták.

A gyümölcs nemcsak táplálék: hanem, mint csemege, egytural fényüzési czikk is.

A táplálékot mindenkinek, a ki anyától született, meg kell szerezie; mert táplálék nélkül, a föld hátán senki meg nem élhet: de a fényüzési czikket bizvást nélkülözheti mindenkik; mert a nélkül a földön nincs vészélyeztetve a megélhetés.

A biblia szerint isten az embert boldogságra teremtette: de, mert vétkezett az ember; isten arra kárhoztatá őt, hogy arca veritékével keresse kenyerét, táplálékát.

És az ember nem tekinté ezt büntetésnek; mert a munkában, a munka szeretetében olyan kulcsot adott neki a Teremtő, melylyel az elveszett boldogság kapuját, csak akarnia kell, ismét kinyithatja.

Midőn aztán az ember arca veritékével megkereste táplálékát és így megélhetése a földön már biztosítva volt; keresni kezdte az elveszett boldogságot és oda törekedett, hogy táplálékát minél kevesebb fáradsággal szerezhesse be és minél változatosabbá tehesse azt; mert magára nézve az életet kellemissé tenni csak így remélhetette.

Megízlette a foyamok, tavak és tengerek lakóit és sokat azok közül igen jónak talált; megízlette az erdők, mezők szelid- és vadállatait, megízlette a lég madarait és sokat azok közül is igen jónak talált; megízlette a gyümölcsöző fák ezer és ezerféle gyümölcsseit és azok közül is egyiket jobbnak találta, mint a másikat.

A hol aztán a vizek lakóihoz könnyen hozzáférhetett; igyekezett változatosabbá tenni táplálékát az által, hogy ma egy, holnap már másféle víziállatot kerített asztalára. A hol a szelid és vadállatokhoz juthatott el könnyű szerrel, ott a fajok sokaságában válogatott és úgy tette változatosabbá táplálékát. A hol az anyatermészet élvezhető gyümölcsöket termő fákat bőségesen nevelt, ott az ember legkönnyebben juthatott el a változa-

tosnál változatosabb táplálékhoz, melyből a fákról, szóra sem érdemes fáradsággal gyűjthetett magának elegendőt nemcsak ott, a hol soha sincs tél, hanem még a mérsékelt földön alatt is, tavasztól kezdve egy újabb tavasz beálltáig.

Időjárásával aztán annyira is megszerette az ember a gyümölcsöző fákat, hogy, a hol csak megtel-pült a föld hátán és olyanokat helyben nem talált, maga igyekezett azokat távolabb vidékről átplántálni s lakó helye körül elszaporítani.

Aztán évezredek lefolyása alatt annyira is megszokta az ember a változatos táplálékban, hogy, ha csak egyetlenegy táplálékra volna folyvást kényszerítve, — mint van pl. a tormába esett féreg is, — boldogtalanul érezné magát a föld hátán.

A változatos kedvelése most már vérebe gyökerezett tulajdona lön az embernek úgy annyira, hogy a nélkül az életet nem is tudná magának elképzelni.

Arra való tehát az a sok gyümölcsfaj, hogy — a mit az életben folyvást keresünk — megtaláljuk abban a változatos-ságot.

Az izlés még a táplálékban is annyiféle, a hány ember van a föld hátán, sőt még ugyanezen egy emberben is, az élet különböző szakai szerint, különbözőképen változik az meg. Másféle táplálék kedves a gyermeknek és egészen másféle a meglett embernek vagy az öregeknek is. A mely gyümölcsöt gyermekkorunkban a gyümölcsök netovábbjának tartottunk, azt meglett korunkban szánakozó pillantásra sem tartjuk méltónak. Az egészséges ember másféle táplálékra vágyakozik, másféle táplálék után eped az is, a kit cserben hagyott az egészség.

A gyümölcsész, a ki szenvedélyvel gyűjti sokaságát a gyümölcsfajoknak, oda törekszik, hogy gyűjteményében kiki föltalálhassa a saját izlésének megfelelő gyümölcsöket; oda törekszik, hogy a fajok sokaságából kitanulja: melyek a sok közül azok, a melyek vidéke viszonyai közé legjobban beillenek, a melyek gyümölcsök jósága mellett legvigabban nőnek, legtöbbet teremnek? szóval, a melyeknek nagyban való tenyésztése legtöbb jövedelmet hajthatna saját vidékének és így a vidék jóllétében, közvetve édes hazánknak is?

Nem vétkezik-e tehát hazája ellen az, a ki ama szánakozva vagy gunyosan fölvetett kérdés által, hogy: „Mire való az a sok gyümölcsfaj?” kedvét szegi mindazoknak, a kiknek módjuk volna fajokat gyűjteni és tehetségök is volna gyűjteményükben hasznos tanulságokat szerezni és hátrahagyni nemzetük számára?

Kinek volna kedve olyan dologba kezdeni, a minek értékét, becsét sokan nem bírják vagy nem akarják elismerni? kinek volna kedve olyan dologba fogni, mely által igyekezetéért nemhogy dicséretet arathatna, de sőt szánalom vagy gunytagyának teszi ki magát?

Abban a kérdésben, hogy „Mire való az a sok gyümölcsfaj?” szerintem, sokak részéről a gyümölcsésznek tudatlanságból való kicsinylése és megvetése van kifejezve.

Sajnos, hogy még napjainkban is sokan akadhatnak honfitársaink közül olyanok, a kik kicsinylőleg szólnak a gyümöl-

csészetről, melynek áldásos voltáról a művelt világ minden nemzete meg van már győződve.

Németek, francziák, angolok itt Európában és Észak-Amerika művelt népei úgy tekintik a gyümölcsészeket, ezeket a szegény napszámosokat, a kik a gyümölcsészetet művelik, úgy tekintik, mondom, mint a kik az emberi nem hálájára legérdemesebbek, és méltán, mert ezek szerény munkájukkal nemcsak a jelennek használnak, hanem még a jövő nemzedékek jóllétének előmozdítására is törekcsenek.

Illő dolognak tartom tehát, hogy mi is, — ha a művelt nemzetek sorába akarunk tartozni, — oda törekedjünk, hogy a mi nem volt ekkoráig legyen legalább ezután minél több gyümölcsész a magyar hazának. Ne kérdezzük, hogy „Mire való az a sok gyümölcsfaj?” hanem mindenkit, a kit isten a gyümölcsészet szenvedélyével megáldott, buzdítsunk, lelkesítsünk arra, hogy igyekezék minél több gyümölcsfajt összegyűjteni, megismerni és tanulmányozni, szóval, magát szakértő gyümölcsészszé kiképezni.

A gyümölcsészet hasznahajtóvá, a jóllét egyik forrásává csak akkor válhatik, ha a haza minden egyes vidékére nem egy, hanem több gyümölcsismerő is jut, a kik a gyümölcsfajok sokaságából, türelemmel folytatott tanulmány után ki tudják választani azokat, a melyeket saját vidékükön, legnagyobb haszonnal lehet tenyészteni.

Addig, a mig nem lesz minden egyes vidéknek szakértő gyümölcsész, hiába való, üres beszéd marad az, hogy csak kevés, de jó fajt igyekezzünk nagyban tenyészteni.

Ki áll jót érte, hogy azok a gyümölcsfajok, a melyeket nagyban való tenyésztésre melegen ajánlanak nekünk olyan gyümölcsészek, a kik messze laknak tőlünk, — nem lesznek-e a mi vidékünk sajátos viszonyai közt meddők vagy értéktelenek? Hogyan tudjuk meg, hogy a tőlünk messze lakó gyümölcsészek által nagyban való tenyésztésre ajánlott fajok közül, melyeket vegyünk be azon kevés faj közé, a melyeket vidékünkön legnagyobb haszonnal lehetne tenyésztenünk? Hiszen munkájában csaknem valamennyi gyümölcsész más-más fajokat emleget föl olyanok gyanánt, a melyek általános elterjesztésre is méltók úgy annyira, hogy már csak ezen, általános elterjesztésre ajánlott fajok száma is olyan nagy, hogy abból a vidékünkre való kevés fajt még a legjártasabb gyümölcsész is csak akkor volna képes helyesen megválasztani, ha előbb valamennyit, vidékünk viszonyai közt is kipróbálta volna! Akarjuk — nem akarjuk, rá vagyunk tehát szorulva, hogy még azt a kevés, de biztos haszonnal tenyészthető fajt is, a melyeket vidékünkön nagyban akarnánk tenyészteni, az ilyenekül ajánlott sok faj közül előbb magunk tanuljuk ki, mert csak akkor kezdhetünk aztán biztos siker reményével a nagyban való tenyésztéshez.

Ne beszéljünk tehát kicsinylőleg a gyümölcsészetről és a gyümölcsészek munkájáról, ha azt akarjuk, hogy hazánk fiatal-sága közül mindazok, a kiket isten a gyümölcsészet szenvedélyével megáldott, kedvet kapjanak fajokat gyűjteni és magukat szakértő gyümölcsészekké kiképezni! Hiszen meg van írva ad-

ban a könyben, melyet a gyümölcsészek egyik, melegkeblű barátja a magyar gyümölcsészet Bibliájának keresztelt, hogy:

„A gyümölcsészet egy, áldással teljes tudomány. Olyan, mint a szeretet vallása, mely az egész világot boldogítani s keblére ölelni törekszik.“ És, hogy: „Szent és áldott a gyümölcsész munkája, mert ő avval oda törekszik, hogy letörölje, — habár csak részben is, — az emberiség homlokáról azt a verítéket, melyet annak izzadnia kell, hogy a földön megélhessen.“

Ha aztán többen is akadnak, a kiket e lélekemelő tudat a gyümölcsészet tanulmányozására ösztönöz, a kik úgy a hazai, mint a külföldről egyszer már behozott gyümölcsészeti kincseket mind összegyűjteni, hitelesen főtartani és elterjeszteni; igyekeznek; mennyi haszon háramlik ebből a magyar hazára? ki tudná azt kiszámítani?

Hiszen eddig gyümölcsészeti tekintetben valóságos adófizetői voltunk a külföldnek!

Ojtványért, ojtóvesszőért, sőt még gyümölcsért is mennyi pénz vándorolt ki eddig a hazából? képzelné is sok az!

Legyenek csak egyszer elegendő számmal szakértő gyümölcsészeink, a kiknél folyvást készen kaphassuk mindazt, a miért eddig külföldre szorultunk, bizonyos, hogy akkor nem maradunk többé adófizetői a külföldnek; bizonyos, hogy akkor minden vidéknek ki lesznek mutatva azon fajtái, a melyeket ott eladás végett, nagyban és biztos haszonnal tenyészthet mindenki: de az is bizonyos, hogy kevesen fogják megelégni azt a néhány pénzelő gyümölcsfajt, hanem azok mellett, saját használatára tenyészteni fog kiki még más fajokat is, a melyek neki itt vagy ott, különösen megtetszettek. — Kinek jutna eszébe valakit a miatt kárhozotni, hogy asztalát nem egy, hanem többféle gyümölcsessel akarja földiszíteni? hogy a nélkülözhetlen mellett, mint ártatlan fényüzési cikket, többféle gyümölcsfajt is igyekszik magának beszerezni? Hiszen ugy volt az kezdetől fogva és úgy is leszen világvégeiglen, a míg ember él a földön, hogy egyiknek egy, másoknak más, százaknak és ezereknek száz és ezer gyümölcsfaj tetszik és tetszhetik meg!

Milyen szerencse és haszon lesz az a hazára nézve, ha mindenki föltalálhatja és készen kaphatja itt, benn, a hazában mindazon gyümölcsfajt, a mi neki tetszik, a mire sovárog, és nem kell többé a végett, pénzeért is, idegen országban kuncsorogni?!

Mindazon gyümölcsfaj, — legyenek bár ezek hazaiak vagy külföldről ideszarmazottak, — a melyeket már itthon is, hiteles kézből vagy ennél, vagy annál a gyümölcsészünknél be lehet szerezni, együtt véve olyan élő tőke, mely évről-évre kamatozni fog a hazának és nem, — mikép eddig — az idegeneknek.

Becsüljük meg ezt a tőkét, ezt a kamatozó kincset és mindazokat, a kik számunkra e kincseket megőrzik, és ne ócsároljuk többé azt a sok gyümölcsfajt!

Isten nem ok nélkül teremtette és állítja elő még napjainkban is a gyümölcsfajok sokaságát és sokféleségét.

Áldás ez a sokféleség az emberre nézve, a ki hiába keresi a földön a valódi, az állandó boldogságot; mert azt nem találja itt meg soha! Áldás ez az emberre nézve, a ki oda van

utalva, hogy a változatosságban keresse és igyekezzék föltalálni azt, a mi neki kellemessé teszi a földön a megélhetést.

A ki gunyolódva beszél arról, a mit isten adott az embernek, hogyan kívánhatja, hogy része legyen isten áldásában?

A ki méltó akar lenni isten áldására, becsülje meg az isten áldását és ne kérdezze többé, hogy: „Mire való az a sok gyümölcsfaj?“

Bereczki Máté.

A méhek álnyássa kérdéséhez.

T. Szentgyörgyi Lajos ur az erdélyrészi okszerű méhészegylet érdemes titkára, az „Erdélyi Gazda“ czimű lap 20-dik számában a nyilvánosság elé terjeszti egy méhészeti estély alkalmával tett azon határozott állítást, hogy a méh családokban nem fordul elő álnyássa.

Tudom én azt jól, hogy ezen állításom által egy darázs-fészekbe, még pedig lódarázs-fészekbe nyultam, mert nagyon sokan vannak, a kik határozottan hiszik, hogy van álnyássa, és azt fogják kérdezni, hogy Hutter bácsinak az állítása valjon nem csak képtelenség, rögeszme, de én állításomat tapasztalataim által fogom argumentálni. Mielőtt azonban ezt tenném, szükségesnek tartom megjegyezni, hogy én a méhészetet 1870-ig csak parasztkasokban, azon túl az általam javított átméleti kaptárokban folytattam.

Azt mondják azok, a kik az álnyásságot hiszik, hogy ezen bajt fel lehet ösmerni, hogy ha a gyanus kaptár belsejét megvizsgáljuk és ott szétszórva munkás és herelépekben, és némelykor az anya bölcsökben is csupán herefiasítást látunk; megjegyzendő, hogy az apróbb munkás méhsejtekbe rakott petékből képződik a püpos fiasítás, ebből lesznek a fattyu herék, az anyaházakban is csak here fiasítás van, ezt azonban soha sem hagyják kikelni a méhek, hanem kirágják.

Én pedig azt mondom, hogy ott, a hol a gyanus jelek láthatók, ott nincs álnyássa, hanem egy elsatnyult, elgyengült rendes anya; én 10 esetben 8-szor megkaptam az anyát, pedig a mint fennebb mondtam, csak parasztkasokkal folytattam a méhészetet, a hol a vizsgálát megejtése sokkal bajosabb mint a műméh-lakoknál.

Ezelőtt egy pár évvel egy olyan gyanus kasból kifogott elsatnyult anyát vittem dr. Encz Géza egyetemi tanár urhoz, a ki az anyát bonczkés alá véve, azt constatálta, hogy az egy rendes, — de elsatnyult anya, a melyből kifogyott a petézési képesség. A mult nyáron pedig a méhészegylet Házsongárdi méhesében szintén egy álnyássának nyilvánított méhcsaládot vizsgáltunk meg, s itt is szétszórva, munkás és herelépekben csupán herefiasítást találtunk s mikor a 3-dik vagy 4-dik keretet kivettük, ott — nem egy álnyássa, hanem egy rendes anyát fedeztünk föl.

Hogy a fennebb már említett 10 eset közül csak 8-szor kaptam meg az anyát, ennek csak az lehet oka, hogy parasztkas bajosabb aprajára megvizsgálai mint egy ingó szerkezetű méh-lakot.

Egy alkalommal azt indítványoztam, hogy tűzessék ki díj egy arany annak, a ki in natura egy ilyen ályányát tud bemutatni, mert a papir türelmes és pénzért akár milyen czifra ályányát lehet pingálni, vagy arról írni.

Sokszor hallottam és olvastam ályányákról, de azt sohasem, hogy valaki szemével látott volna egy efféle mumust.

Közelebről az „Erdélyi Gazda“ 21-ik számában emleget Parhay Gejza ur is ályányát, de nem mondja, hogy látott volna csak egyet is valaha?!

Ezekből folyólag kérem azon tisztelt méhésztársakat, — a kik hiszik, hogy van ályánya, — hogy az ilyen gyanus kast jól megvizsgálják s én biztosítom, hogy meg fogják kapni a rendes anyát, meg lesz a bronz színű potroh és a rövid szárnyak, csak hogy sokkal kisebb és sugárabb, mint egy egészséges királyné.

Még a következő pár kérdést bátorkodom fölvetni azon tisztelt ügytársaimnak, a kik az ályányasságot hiszik, ugyanis:

Ott, hol csak herehasítást látunk s a hol rendszeren az elsatnyult öreg anyát is meg lehet találni, valjon melyik petézik? az elsatnyult, vagy a képzelt, de szerintem teljességgel meg nem található ályánya?

Továbbá, hogy egy tökéletes anyátlan méhcsaládban — s pedig hogy ilyen is van, azt minden tapasztalt méhésztárs helyben hagyja — miért nincsen semmiféle hasítás?!

Nem mondom, hogy az én állításom szentírás, sőt őszintén nyilvánítom:

Doch wer mich eines Bestem wird belehren

Den werd' ich schatzen und ihn ehren.

(A ki engem helyesebbre tanít, azt tisztelni és becsülni fogom.)

Kolozsvártt.

Idósb Hutter Sámuel.

Pályázati hirdetés.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél az 188⁵/₆-ik tanévre az I-ső éves tanfolyamban nyolcz állami alapítványi ösztöndíjas és öt szabadhely megürülvén, ezeknek betöltésére ezennel pályázat hirdettetik. Ezen helyek elnyeréséért való folyamodványok a következőleg szerelendők fel.

I. Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illetőleg:

Ezen helyeket az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyrészi megyékben született, iskolai tanulmányaikat sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes lelmi ellátásból, az intézetbe lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ág- és törülközőneműek mosatásából, esetleg ingyenes gyógykezelésből és a tanévek alatt tandíjmentességből.

Az ezen helyekért való bélyegmentes folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gymnasiumi vagy reál-, vagy 6 polgári iskolai osztályról, vagy a kereskedelmi iskola végbizonyítványa. Több osztályt vagy érettségi vizsgát felmutatók előnyben leendenek.

2. Keresztelő levél a születési hely s legalább betöltött 16 éves kor igazolására.

3. Szegénységi bizonyítvány.

4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkat igazolására.

5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó részére a szükséges kerti, kézi eszközök (kés, olló, körülbelül 4 frt. érték) beszereztetnek s 5 frt. biztosíték érte letéteik. E biztosíték a tanulónak a pálya végeztével vagy egészen, vagy a rontási érték letudásával visszaadatik.

II. Az intézeti szabadhelyeket illetőleg:

Ezen helyek élvezetében az erdélyrészi megyéken kívül születettek is részesülhetnek. A szabadhely áll évi 18 frt. lelmi költség lefizetése mellett ugyanoly ellátásból, mint a minőben az ösztöndíjasok részesülnek.

Az ezen helyekért való 50 krral bélyegelt folyamodványokhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyítvány, mint fennebb.

2. Orvosi bizonyítvány.

3. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodóért a fentebbi szükséglet beszerzésén s a biztosítékon kívül a havi lelmi pénz előlegesen s a félevenkinti 10 frt. tandíj pontosan fog fizettetni.

Ezen ügybeni folyamodványok f. évi jul. hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozs-Monostoron (u. posta Kolozsvár) benyújtandók.

Ez alkalommal egyuttal tudattatik, miszerint a tanintézetre künn lakó hallgatók is felvétetnek s számukra a beiratkozási határidő f. év október 1--10-ig tart.

Az intézeti „Szabályzat“ kívánatra megküldetnek.

Kolozs-Monostor, 1885. év június hó 15-én.

Vörös Sándor,

kir. igazgató.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1885. május hó 28-án.

Tartatott alelnök Szabó József elnökle alatt, jelen voltak: Nagy Lajos, Szenkovich Márton, Sipos Gábor, Nagy Mór, Demeter Károly, Benigni Sámuel, Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

144. Ápril 13-iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Nagy Lajos, Nagy Mór és Szenkovich Márton tagtársak kéretnek fel.

145. E. titkár jelenti, hogy alapító tag Zeyk Károly elhunyt — sajnos tudomásul szolgál.

146., 147. Ifj. Simay Gergely és Bogdánfy Gábor urak évdíjas tagjaink közé lépni óhajtanak — örömmel fogadtatván kötelezvényeik a pénztárhoz tétetnek át.

148. Gámán nyomda számlája különféle munkákról — rendben találtatván a 107 forint 75 krnyi összeg utalványozva lett.

149. Ministerium 19588. sz. alatt az „Erdélyi Gazda” bevételeire nézve bővebb adatokat kíván — a kívánt adatok fel fognak terjesztetni.

150. Belügyminiszterium 24,931. sz. alatt a regale csonkítás ügyében tett felterjesztésre válaszol — egyelőre tudomásul szolgál.

151., 152., 153. Ministerium 14,718. számu átiratának kiegészítésül a munkás statistikáról újabb adatokat küld — tudomásul szolgál.

154. Ministerium tudatja, hogy Abend Andrászt az erdélyi részek méhészeti vándortanárává kinevezte — tudomásul szolgál és lapban is közöltetett.

155. Borászati kormánybiztos két üveg amerikai bort küld izelés és megbirálás végett — a borászati szakosztály az izelést végrehajtván véleménye fel fog terjesztetni.

156. Tejgazdasági felügyelőség termelési adatokat kér — időközben elintézve lett.

157., 158. Országos bizottság átiratai az állattárlatok és közvetítési iroda ügyében — tudomásul szolgál.

159. Szebeni hadparancsnokság a gabona szállításnál követendő eljárást közli — egyelőre tudomásul szolgál.

160., 161., 162. Bécsi gazd. egyesület az V-ik hizó-kiállítása alkalmából kiadott nyomtatványokat küldi és a támogatásért köszönetet mond — tudomásul szolgál.

163. Galicziai gazd. egyesület évi jelentését küldi be — köszönettel fogadtatott.

164. Országos gazd. egyesület közgyűlési meghívója — mint képviselő az egyleti titkár vett részt.

165. Országos gazd. egyesület többféle értekezést küld — tagok között kiosztatott.

166. Kis-Várdai gazdakör a dohány termelés ügyében felterjesztett emlékiratát pártolni kéri — véleményes jelentésre főispán Potsa József kéri fel.

167. Szolnok-Dobokai gazd. egyesület ottani paraszti birtokok állását feltüntető munkát küldi — köszönettel vétetett és a lapban kivonatossan közölte lesz.

168. Sz.-Somlyói gazd. egyesület évi jelentése — tudomásul szolgál.

170. Maros Tordai gazd. egyesület a kiállítási térfogat lehető értékesítését kéri — miután az idő előhaladása miatt a térértékesítés már lehetséges nem volt, a fizetési kötelezettség alól fel nem menthető.

171. A jövő ülés megtartására és addig szükséges intézkedésekre nézve határozottatott:

1. a választmányi ülés július 25-én tartandó meg, melynek főtárgya a kolozs-monostori ösztöndíjas kérelmek átvizsgálása és felterjesztése lesz, mely alkalomra mint előadó igazgató és tagtárs Vörös Sándor kéri fel.

2. Vizsga-biztosokul Demeter Károly, Nagy Lajos és dr. Nagy Mór tagtársak jelöltetnek ki.

3. A Mikó- és Bors-alapítvány kiosztására Nagy Lajos tagtárs kéri fel.

Hitelesítik:
Nagy Lajos,
Szenkowich Márton,
Dr. Nagy Mór.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— Szives kérelem. Az erdélyi gazdasági egyesület alólirt kertészeti szakosztályi elnöksége tisztelettel hívja föl különösen az erdélyi részek pomológusait s egyáltalán az összes gyümölcsészettel bíbelődő erdélyi üggyársakat,*) hogy a mint egyik vagy másik gyümölcsük zsendülni kezd — egyesületünk titkári irodájába (belközép-utca 11. sz. Mikó-ház) beküldeni sziveskedjenek. Célunk e gyümölcsökkel egyfelől az, hogy megismerjük s esetleg termelőit azok autentikus neve fölül tájékozzuk; de legfőbb tekintetben azt célozzuk, hogy kitünőbb fajainkat időről-időre az országos kiállításon bemutatva, megismertessük. Cseresnyék, meggyek, egreszek, ribizlikből legalább is egy-egy félliternyit kérünk; — körték, almák, barackok, szilvák 5—10 példányt, s ha több jut, még valamivel többecsét.

A csomagolásnál minél kevesebb adagot tegyünk közvetlenül egymásmellé s e közé is friss, de nem nedves faleveleket elegyíteni, hogy kevésbé sérülhessenek, az utóbb említetteket pedig egyenként külön szőlőlevélbe vagy más szagtalan lapuba (szintén ne legyen nedves) s így papírba göngyölítve kérjük csomagolni, hogy lehető baj nélkül érkezhessenek ide s szállíthassuk mi — esetleg — rendeltetése helyére.

A jelenleg érő fajokat legkésőbb e hó 28-án igen kérnök hozzánk bejelenteni s július 3-ka reggelig ide be is küldeni, hogy az alkalmasokat 4-ke reggelére Budapestre szállíthassuk.

Kolozsvárt, 1885. jun. 22.

Id. Bodor Pál, Szentgyörgyi Lajos,
szakoszt. elnök. szakoszt. jegyző.

— Fölhívás. Az erdélyrészi okszerű méhészet-egyesület azon tisztelt tagjait, kik már is — mint kiállítók szivesek voltak kiállítványaikkal az országos üggyhez járulni, — de másfelől azokat is, kik ebben legjobb akaratuk mellett sem vehettek még részt, tisztelettel kérjük föl, hogy a július első napjaiban tartandó friss mézek (pergetett és keretes) bemutatásához, saját termékeikkel járulni méltóztassanak.

Hogy pedig a tisztelt üggyársaktól begyülemző collectívitas egyszerre juttathassék egyesületi megbizottunk kezeihez Budapestre, az e célra szánt mézeket jul. hó 3-án kérjük elnökségünkhez czimezve küldeni.

A lépesmézből legalább egy pár keret szükséges, s a folyó (pergetettből) is legkevesebb két olyan 3-ad literes üvegcskével.

*) Igen szivesen vesszük azonban a hegyen túli részekből is a megismerésre és megismertetésre méltó gyümölcsnemeket.

Ha egy-két pár üvegharangba (sturz) épített műmézet küldhetnénk, szintén nagyon kívánatos lenne.

Ugyan-ugyan kérjük tisztelt ügytársaink szives közreműködését!

Kolozsvártt, 1885. jun. 22.

Roediger Rezső, Szentgyörgyi Lajos,
egyl. I-ső alelnök. egyleti titkár.

* * *
— A mezőgazdasági állapotról a m. kir. földmívelési ministeriumhoz beérkezett jelentések nagyjából a nagy hőség és tartós szárazság hatása alatt készültek és általában a panasz az esőhiány fölött. A mult hét közepén beállt hűvösebb időjárás és esőzések részben legalább e bajon segítettek és ennek folytán az aratásra való kilátások nem csökkentek, sőt az erdélyi részeket és a felvidék némely megyéit kivéve javultak is. A buza a kalászát kihányta és nagy részt elvirágozott, a szemképződéshez sok helyt csapadékra lenne szükség. A rozsa csakis némely vidéken, különösen a felvidéken, lepte el a buza szarát és kalászeit, míg általán véve nem terjed, és csakis a levelel észlelhető. A rozsok már helyenként sárgulni kezdenek és a homokosabb talajban az éréshez közel állanak. A repce kaszálása és behordása folyamatban van, a termés mennyiségre nézve gyenge, minőségre kielégítő. A tavasziak, különösen pedig a zab, helyenként sárgulni kezd és a szárazság következtében nem tud kellően bokrosodni. A tengeri és kapás növények eddigi fejlődése kielégítő; a tengeri némely megyében a fagy okozta kárt még teljesen ki nem heverte, sárga és alacsony, kapálása országsszerte folyik. A dohány elég szépen fejlődik és első megmunkálása folyamatban van. A szénatermés ki nem elégítő, de minőségre nézve kitünő. A nagy legelők sok helyt majd teljesen kiszültek és koparak. A szőlő részben elvirágozott és általán véve kielégítő szüretet ígér. A gyümölcs helyenként a forróság következtében hullani kezd, de általában jó termésre nyújt kilátást. Rovar által okozott károkról Fejér és Kolozs megyékből tesznek jelentést. A háziállatok egészségi állapota általában véve kielégítő, szörványos betegedési tünetek Moson, Somogy, Bihar, Hajdu, Csongrád, Temes és némely erdélyi megyék jelentettek.

* * *
— Értésítés. A tejgazdasági termékek időleges kiállítására szeptember 10—20 napjai helyett szeptember 5—10 napjain fog megtartatni. A résztvenni kívánóknak felvilágosítással Egau Ede orsz. tejgazdasági felügyelő (Budapest II. ker. lánczhíd 1. sz.) készséggel szolgál.

* * *
— Az állami állatorvosok székhelyei és működési területe. A földmívelési ministerium közelebről tudomásukra hozta a gazd. egyleteknek a m. k. állatorvosok névsorát, székhelyét és kerületi beosztását; mely kimutatásból közöljük az erdélyi országrészre vonatkozó adatokat: Bogos István, Tölgyesen, Gsikmegye; Szvoboda Béla, Soósmézön, Háromszék megye; Dr. Eisenmayer Sándor, Verestoron, Szeben megye; Reischig Ferencz, Törösvár, Fogaras és Nagy-Küküllő megye; Makoldy Sándor, Vul-

kán, Hunyad megye; Barkasy József, Beszterczen, Besztercze-Naszód és Szolnok-Dobokamegye; Reich Albert, Kolozsvár, Kolozs és Torda-Aranyos megye; Sequens Ferencz, Marosvásárhely, Maros-Torda és Udvarhely megye; Lucz József, Nagy-Enyed, Alsó-Fehér és Kis-Küküllő megye; Gruber Endre, Felső-Tömös, Brassó megye.

* * *
— Hunyad megyei gazdasági állapotok. Egy hunyad megyei gazda az ottani viszonyokat ecsetelve, az alábbi sorokat küldötte be hozzánk, mely bizony szomorú képet nyújtja az ottani gazdasági állapotoknak; ha csak a most beállt esőzések nem lendítenek valamit a bajon; de lássuk a tudósító eredeti sorait: Most a nyár elején, midőn a takarmányban szükségét nem kellene szenvednünk, a legnagyobb inség és szükség állott be, állatainkat erdei falevével etetjük. Őszi és tavaszi vetéseink idő előtt sárgulnak és száradnak. Április 3-ka óta esőnk nem volt s e miatt réteink, mesterséges kaszálóink elsültek. Török buzáinkat kétszer vetettük el, s ennek dacára oly gyéren kelt ki, hogy a kapálási költséget alig fogja fedezni. A gyümölcsösök, melyhez sok reményt kötöttünk, szintén sokat szenvednek a szárazság miatt, a gyümölcsök hullanak; szóval a jelen évi termések sikerüléséhez minőn reményünket elvesztettük. Ehez járul még azon sajnós körülmény, mely szerint állataink száj- és körömfájásban szenvednek.

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár jun. 18-án. Összes felhajtás 2928 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 46 db. bika, 1265 db. ökör, 500 db. vágó tehén, 276 db. fejős tehén, 187 db. bival, 772 db. borjú, — db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 90—290 frt, ökör páronként 200—360 frt, vágó tehén páronként 150—240 frt, fejős tehén darabonként 90—170 frt, bival páronként 130—250 frt, borjú darabonként 8—25 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként — — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 51—54 frt, tehénhús 50—52 frt, borjúhús 60—65 frt, bivalhús 47—50 frt.

Pozsonyi marhavásár június 22-én. Összes felhajtás 1625 darab, és pedig 1114 darab magyar, 276 darab lengyel és 236 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—61 1/2 frt, lengyel 53—58 frt, német 54—62 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Bécsi marhavásár június 22-én. Összes felhajtás 2304 drb és pedig 706 drb. magyar, 958 drb. lengyel és 640 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—61 frt, lengyel 52—58 frt, német 55—63 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 19-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Az e heti igen csekély fogyasztás következtében az üzlet igen lanyhán folyt le és az árak ismét csökkentek.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—320 kgr.

nehéz 37—38 krral, 180—240 kgr. nehezek 38—38^{1/2} kr. Öreg 300 kgr. túli nehéz — — kr, vidéki sertés 37—41 kr. Transitóban: szerbiai 37—39 kr., románia 36—38 kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6665 darab, összes elhajtás 5205 drb.

Bécsi sertésvásár jun. 16-án. Összes felhajtás 7862 drb. és pedig 1724 drb. nehéz, 2483 drb. közepnehéz és 3655 drb. süldő. Árak 100 kilónként: nehéz 32—34 frt, közepnehéz 30— frt, süldő 30—32 frt; szalonna és zsir 40—45 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,
e. ügyvezető.

(25—52.) (3.)

(1.) Tetemesen leszállított gyári árak mellett. (25—52.)

Szerelő-műhely vízvezeték kútak s berendezésére.

Üzlet nagybirtás és vízműveszeti kellékek tárlata.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Bécs	junius	20 metermázsa	970	—	785	830	720	710	—	—	—	—
Budapest	junius	20 „	900	—	700	640	660	630	—	—	—	—
Balázsfalva	junius	11 hektoliter	600	425	—	—	275	450	—	—	180	40
Brassó	junius	19 „	700	400	370	360	250	400	450	210	240	44
Deés	junius	16 „	720	620	580	540	360	680	680	280	320	30
Gyula-Fehérvár	junius	20 „	660	550	475	—	300	475	350	135	260	46
Kézdi-Vásárhely	junius	11 „	680	535	540	420	250	440	400	100	300	40
Kolozsvár	junius	18 metermázsa	860	—	650	—	640	620	450	200	300	48
Maros-Vásárhely	április	2 metermázsa	700	560	600	—	480	530	350	150	300	46
Nagy-Szeben	junius	19 hektoliter	590	470	390	—	260	470	230	150	300	44—46
Nagy-Várad	junius	16 „	596	509	468	372	282	452	420	180	360	48
Sepsi-Szent-György	junius	22 „	680	600	430	320	230	400	300	120	320	44
Szász-Régen	junius	18 „	670	500	525	—	300	550	600	340	240	40
Torda	junius	13 „	650	450	450	500	250	500	300	20	250	44